

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет

**СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНІ ПРОЦЕСИ
НА УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЛЯХ:
ІСТОРІЯ, ПРОБЛЕМИ, ПЕРСПЕКТИВИ**

Матеріали
IV Всеукраїнської науково-практичної конференції
У двох частинах
Частина 2

(Суми, 19 травня 2017 року)

Суми
2017

восприятию той концепції, которую он представляє, не тільки посредством логіки, но і в значительній мірі через інтуїтивне пізнання.

1. *Иконникова С. Н.* История культурологических теорий / С. Н. Иконникова. – [2-е изд., перераб. и дополн.]. – СПб.: Питер, 2005. – 474 с.

2. Філософський словник соціальних термінів. / [Склад. та упоряд. В. П. Андрущенко, М. І. Бойченко, М. І. Михальченко]. – [Вид. 3-є, доповн.]. – Х.: «Р.И.Ф.», 2005. – 672 с.

3. *Тойнби А. Дж.* Постигание истории. / Арнольд Джозеф Тойнби; [Пер. и сост. Огурцов А.П.; вступ. ст. Уколовой В.И.; закл. ст. Рашковского Е.Б.]. – М.: Прогресс, 1991. – 736 с.

4. *Февр Л.* Бои за историю: [сб. стат.] / Люсьен Февр; [Пер. А. А. Бобовича и др.; ст. А. Я. Гуревича; коммент. Д. Э. Харитоновича]. – М.: Наука, 1991. – 629 с.

КУХНО М.

(науковий керівник – к. держ. упр., доц. *В. М. Семенов*)

ДІЯЛЬНІСТЬ ПАВЛА ПЕТРОВИЧА СКОРОПАДСЬКОГО

Павло Петрович Скоропадський - палкий патріот України, талановитий воєначальник, який незважаючи на скрутне положення країни наважився провести державні реформи, які були спрямовані на будівництво Української держави.

Аналізуючи діяльність цієї особистості, ми повинні відзначити те, що своїми зусиллями та плідною працею Скоропадський зробив великий крок вперед на користь Української держави, а тому сучасні органи публічної влади повинні брати до уваги те позитивне, що зробив гетьман та намагатися підіймати рівень нашої країни.

Значну увагу діяльності гетьмана приділили такі вчені як: В. Барвінський, Д. Гасцький, В. Горобець, Д. Дорошенко, З. Когута, К. Кононенко, Т. Коструба, В. Купрійчук,

Л. Мельник, В. Панашенко, В. Пархоменко, В. Рум'янцев, Д. Швець та багато інших.

В. Купрійчук зазначає, що першочерговими завданнями уряду П. Скоропадського ставилося відродження української мови, створення національних освітніх закладів, збільшення кількості україномовних газет, журналів, підручників, розвиток бібліотечної справи, музичного, театрального мистецтва тощо [1, с.19]. Слід звернути увагу на те, що створювались також українські початкові школи, відкрито 50 середніх шкіл, а також 54 українські гімназії, наприкінці року їх налічувалось близько 150, відкривалися курси української мови для педагогів. Необхідно зазначити те, що був прийнятий закон про обов'язкове вивчення української мови та літератури, історії та географії України, що сприяло обізнаності Українського народу.

В. Рум'янцев пише, що 6 жовтня 1918 р. урочисто відкрито у Києві перший Державний Український університет, а 22 жовтня - другий Український університет у Кам'янець-Подільському. За гетьманську добу було засновано Державний український архів, Національну галерею мистецтва, Український історичний музей, Українську національну бібліотеку, Український театр драми та опери [3, с.42]. Звичайно, що провідне місце належало Українській академії наук, яку було створено 1917 року, і яку очолив В. Вернадський.

В. Пархоменко досліджує, що за період гетьманату в Одесі були сформовані штаби 3-го корпусу та 5-ї піхотної дивізії, гарматна бригада, авіазагон, різні технічні частини. Формувалися 18-й Поморський та 19-й Одеський полки, авіадивізіон, створювалася сухопутна оборона узбережжя Чорного моря; планувалося відкрити декілька військових навчальних закладів. В Одесі також знаходилися ескадрон морської кавалерії, взвод саперів, два інженерні взводи (телеграфний та телефонний), автомобільний і мотоциклетні відділення, а також радіостанція і два катери для зв'язку [2, с.69-70].

Д. Швець зазначає, що у період гетьманату П. Скоропадського функції охорони правопорядку покладалися на формування кількох видів: Державна варта, місцева міліція, армійські охоронні сотні, добровільні дружини (офіцерські та змішані) [4,с.13]. Також створена українська поліція-гетьманська варта.

В. Рум'янцев звертає увагу на те, що скасувавши земельне законодавство Центральної Ради, гетьман П. Скоропадський взявся за підготовку нового земельного закону, заснувавши для цього губернські та повітові земельні комісії, а згодом - Вищу земельну комісію. На початку листопада був затверджений проект земельної реформи, основою якої була вимога про те, що всі великі земельні мастки мали бути примусово викуплені державою за допомогою Державного земельного банку і розподілені між селянами не більше як по 25 десятин в одні руки [3, с. 39], відновлено право приватної власності (дозволялося вільне підприємництво, розвивалася торгівля).

Важливим етапом стало те, що 2 липня 1918 року введений закон про громадянство, відповідно до якого воно надавалося за місцем народження чи проживання на території України.

В. Купрійчук зауважує, що важливим зрушенням у духовній сфері стало утворення Української автокефальної православної церкви на чолі з митрополитом В. Липківським. Уже в перший день гетьманування, 29 квітня 1918 р., на з'їзді хліборобів-землевласників разом із "Грамотою до всього Українського Народу" були оприлюднені так звані "Закони про тимчасовий державний устрій України". У цьому фактично Основному Законі держави був і окремий розділ "Про віру", де зазначалося: "Первенствующа в Українській Державі віра є християнська, православна" (пункт 9) і "Всі не належні до православної віри Громадяни Української Держави, а також всі мешканці на території України користуються кожний

повсемістно свобідним відправленням їх віри і богослуженням по обряду оної" (пункт 10) [1,с.22].

В. Рум'янцев зазначає , що 16 жовтня 1918 р. гетьман П. Скоропадський своїм універсалом відновив козацтво в цих двох губерніях та на Слобожанщині. До козаків належали нащадки козаків, але могли вступати до цього стану й некозаки. Поновленням козацтва П. Скоропадський хотів досягти дві мети: створити заможну, середньоземельну, із сильними історичними традиціями верству, а з другого – мати надійне, незіпсоване більшовицькою агітацією військо [3,с.41-42].

Також у сфері внутрішньої політики була створена ефективна система судочинства , відновлено мирову юстицію, удосконалено грошову систему, сформовано державний бюджет, налагоджено роботу пошти та залізниць.

Щодо зовнішньої політики Павла Скоропадського, то провідним завданням було міжнародне визнання Української держави. У період гетьманату Україну визнали 30 країн, Україна мала своїх представників у 23 країнах; 12 червня 1918 року був підписаний мирний договір з радянською Росією, що забезпечило мир на сході країни, встановлено політичні та економічні відносини з Кримом, Кубанню. Не можна не звернути увагу на те, що Скоропадський сказав: "Україна не може існувати без Криму – це буде якийсь тулуб без ніг". Ставши гетьманом України, він домогся повернення півострова до складу України на правах автономії.

Підсумовуючи вище приведене, можна зробити висновок, що діяльність Павла Скоропадського заслуговує на увагу, перш за все, з його внеску в українське державотворення. Слід наголосити на тому, що Українська академія наук працює і сьогодні. Завдяки зусиллям та плідній праці Скоропадського Українська держава зазнала значних змін, передусім позитивних та поклала фундамент у розвиток майбутньої Української держави. Як правило, публічні органи влади повинні вивчати історію своєї країни та запозичити

все те позитивне, що було покладено в основу задля розвитку України та розвивати країну, адже як говорить українське прислів'я: «Все велике починається з малого», а ми, Український народ, повинні оберігати те, що зроблено для нас та для розвитку України.

1. *Купрійчук В.* Гуманітарний розвиток Української держави в добу П. Скоропадського / В. Купрійчук // Вісник Національної академії державного управління при Президентові України №4, 2011.– С.18-24.

2. *Рум'янцев В. О.* Павло Скоропадський в українському державотворенні (до 140-річчя з дня народження) /В. О. Рум'янцев // Вісник Академії правових наук України: зб. наук. пр. – Х.: Право, 2013. – №1(72). – С.34-43.

3. *Пархоменко В.* Формування гетьманських військових частин в Одесі у 1918 році / В.Пархоменко // Наукові праці ,том 4 / УДК 94 (477.74),1918. – С.68-71.

4. *Швець Д. В.* Охорона громадського порядку в Україні часів національної революції (1917 – 1921 рр) : проблема організації та кадрового забезпечення / Швець Д. В. // Тези виступів учасників Міжкафедрального круглого столу до Дня Соборності України (м. Харків, 20 січня 2017 р.) – Х : ХНУВС, 2017. – С. 8-13.

ПАНЧЕНКО А.

(науковий керівник – к. і. н., доц. *Н. В. Лобко*)

ДІЯЛЬНІСТЬ БЛАГОДІЙНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ В ОСВІТЯНСЬКІЙ ГАЛУЗІ В ХАРКІВСЬКІЙ ГУБЕРНІЇ У ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ ХІХ – НА ПОЧАТКУ ХХ ст.

Історія української благодійної діяльності, меценатства - складова і невід'ємна частина національної історії та її відродження.

Мала глибокі традиції благодійності в галузі освіти і Харківська губернія. Губернія, що зосередила на своїй території значний на ті часи освітній і промисловий потенціал, об'єктивно опинилася серед лідерів в організації та розвитку благодійності.

Реформи 1860 – 70 – х років викликали появу багатьох благодійних організацій, заснованих на ініціативі різних